

T. B. M. M.

ZABIT CERİDESİ

Yirmi Birinci İnikat

22 Kânunuevvel 1927 Perşembe

MÜNDERECAT

	Sayfa		Sayfa
1. — ZAPTI SABIK HULÂSASI	150	2. — Azayı kiramdan bazı zevatın mezu- niyetleri hakkında Büyük Millet Meclisi Ri- yaseti tezkeresi.	151
2. — HAVALA EDİLEN EVRAK	150		
3. — TAHLİFLER	151	5. — MÜZAKERE EDİLEN MEVAD	151
4. — RİYASET DİVANININ HEYETİ UMUMİYEYE MARUZATI	151	1. — Giresun Mebusu Hakkı Tarık Beyin, Niyazi Efendi hakkında Arzuhal Encümenince müttehad kararın Heyeti Umumiyyede müzake- resine dair tahriri ve Arzuhal Encümeni maz- batası.	151:153
1. — İstanbul Valiliğine tayin edilen Diya- ribekir Mebusu Mithat Beyin Mebusluktan ist- tifanamesi.	151		

1. — ZAPTI SABIK HULÂSASI

Yirminci İnîkat

19 Kânunuevvel 1927 Pazartesi

İsmet Bey riyasetlerinde inîkat ederek Hakkâri Mebusu İbrahim Beyin intihap mazbatasının tasdi-
kinden sonra Türk Ceza Kanunu ile mezkûr kanu-
nun meriyete vazına müteallik kanunda görülen ba-
zı yanlışlıkların tashihine ve Memurin Kanununun
tasfiyeye müteallik ahkâmının Hâkimlik sınıfında bu-
lunanlar hakkında bir seneye kasrına müteallik ka-
nun lâyhalarının iadesi hakkındaki Başvekâlet tez-

kereleri okundu. Müteakiben Ordu Mebusu Halil Be-
yin vefat ettiği hakkında mevruz telgrafname okuna-
rak merhumun hatırasına hürmeten müzakere beş da-
kika tehir edildikten sonra inîkâda hitam verildi.

Reis
Reisvekili
İsmet

Kâtip
Afyonkarahisar
Ruşen Eşref

Kâtip
Diyarîbekir
İshak Refet

2. — HAVALE EDİLEN EVRAK

Lâyhalar

1. — *Türkiye Cumhuriyeti ile Brezilya Düveli Müttehidesi Cumhuriyeti arasında münakit muhadenet muahedenamesinin tasdiki hakkında kanun lâyhı-
hası.*

(Hariciye Encümenine)

Teklifler

2. — *Kırklareli Mebusu Fuat Bey ve rüfekaşının, veraset ve intikal vergisi hakkındaki kanunun ikinci maddesine bir fıkra tezyiline dair teklifi kanunisi.*

(Maliye ve Bütçe Encümenlerine)

3. — *Yozgat Mebusu Tahsin Bey ve rüfekaşının, Kastamonu Mebusu Merhum Mahir Efendinin ailesi-
ne Hidematı Vataniye tertibinden maaş tahsisi hak-
kında teklifi kanunisi.*

(Bütçe Encümenine)

Mazbatalar

4. — *Türkiye Cumhuriyeti ile İsviçre Federal Hü-
kümeti arasında münakit ikamet mukavelenamesinin
tasdiki hakkında 1/52 numaralı kanun lâyhıhası ve
Hariciye Encümeni mazbatası.*

(Ruznameye)

5. — *Türkiye Cumhuriyeti ile Meksika Düveli
müttehidesi Cumhuriyeti arasında akdolunan muhad-
enet muahedenamesinin tasdiki hakkında 1/17 num-
aralı kanun lâyhıhası ve Hariciye Encümeni mazbatası.*

(Ruznameye)

6. — *Harekâta bulunan toplu jandarma kıtaat
zabitan ve memurinine bir nefer tayını verilmesi hak-
kında 1/44 numaralı kanun lâyhıhası ve Bütçe Encü-
meni mazbatası.*

(Ruznameye)

BİRİNCİ CELSE

Açılma Saati : 14,05

REİS : İsmet Bey

KÂTİPLER : Ruşen Eşref Bey (Afyonkarahisar), Ali Bey (Rize)

REİS — Celseyi açıyorum efendim.

3. — TAHLİFLER

REİS — Bursa Mebusu Ahmet Münir Beyin tahlifi icra edilecektir.

(Ahmet Münir Beyin tahlifi icra edilmiştir.)

4. — RİYASET DİVANININ HEYETİ UMUMİYEYE MARUZATI

1. — *İstanbul Valiliğine tayin edilen Diyaribekir Mebusu Mithat Beyin Mebusluktan istifanamesi.*

REİS — Diyaribekir Mebusu Mithat Beyin istifanamesi var; okunacaktır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Riyaseti Celilesine

Bu kere İstanbul Vilâyeti Valiliğine tayin buyurdum. Bu sebeple Diyaribekir Mebusluğundan istifa eylediğimi hürmetlerimle arzına müsaraat eylerim efendim hazretleri.

22 Kânunuevvel 1927

Diyaribekir

Ahmet Mithat

(Allah muvaffakiyet versin sesleri)

REİS — Yeniden intihap icrası için Hükümete havale edeceğiz.

2. — *Azayı kiramdan bazı zevatın mezuniyetleri hakkında Büyük Millet Meclisi Riyaseti tezkeresi.*

REİS — Azayı kiramdan bazı zevatın mezuniyetleri hakkında Divan Riyaset tezkeresi vardır, okunacaktır :

Atide isimleri muharrer azayı kiramın hizalarında gösterilen müddetlerle mezun addedilmeleri Riyaset Divanının 19.12.1927 tarihli beşinci inikadında ten-

sip edilmiştir. Keyfiyet Heyeti Umumiyenin nazarı tasvibine arz olunur.

Türkiye Büyük
Millet Meclisi
Reisi Namına
Refet

KEMAL BEY (Kocaeli) — Bir ay hastalığına binaen Tabip raporuna müsteniden.

TUNALI HİLMİ BEY (Zonguldak) — 2 ay hastalığına binaen Tabip raporuna müsteniden.

AHMET RASİM BEY (İstanbul) — Bir ay hastalığına binaen Tabip raporuna müsteniden.

EMİN ASLAN BEY (Denizli) — Bir ay mazeretine binaen.

REİS — Aynı ayrı reye arz edeceğim :

KEMAL BEY (Kocaeli) — Bir ay.

Mezuniyetini kabul edenler lütfen el kaldırsın... Kabul etmeyenler el kaldırsın... Kabul edilmiştir.

TUNALI HİLMİ BEY (Zonguldak) — İki ay.

Kabul edenler lütfen el kaldırsın... Kabul etmeyenler lütfen el kaldırsın... Kabul edilmiştir.

AHMET RASİM BEY (İstanbul) — Bir ay.

Kabul edenler lütfen el kaldırsın... Kabul etmeyenler lütfen el kaldırsın... Kabul edilmiştir.

EMİN ASLAN BEY (Denizli) — Bir ay.

Kabul edenler lütfen el kaldırsın... Kabul etmeyenler lütfen el kaldırsın... Kabul edilmiştir.

5. — MÜZAKERE EDİLEN MEVAD

REİS — Efendim, Ruznamemizde müzakere edilecek iki madde vardır. Henüz dün tevzi edilmiştir. Heyeti Celile tensip buyurursa müzakere ederiz. Muvafık mı efendim? (Muvafık sesleri.) Şu halde bir numaralı lâyihayı müzakereye başlarız.

1. — *Giresun Mebusu Hakkı Tarık Beyin, Ni-yazi Efendi hakkında Arzuhal Encümenince müte-haz kararın Heyeti Umumiyede müzakeresine dair takrir ve Arzuhal Encümeni mazbatası. (1)*

(1) Zaptın sonuna merbuttur.

REİS — Söz isteyen var mı?

SÜLEYMAN SIRRI BEY (Yozgat) — Efendim; Niyazi Bey Suvari muhafaza memurluğu için imtihan vermiş, «imtihanda birinci dereceyi kazandığım halde yerime başkasını tayin etmişler», diyor. Meclisi Âliye verdiği arzuhali Arzuhal Encümenine havale edilmiş. Arzuhal Encümeni, bendenizce lâzım gelen tetkikatı yapmamıştır. Çünkü mazbatasında diyor ki «evet Niyazi Bey öyle iddia ediyorsa da Maliye Vekâletinden sorduk, Rasim Beyin ehliyeti tercih edildi diyor.» Kesip bitiriyor. Halbuki vesaikini celp ve onun üzerinde tetkikatını icra ve neticei tetkikatını mazbataya dercetmek lâzım gelirdi. Şu ibare evvelki cetvelde aynen muharrerdir. Hakkı Tarık Beyin takriri üzerine Meclisi Âliye gelen bu mazbata'da dahi esbabı mucibeli bir mazbata gelmemiştir. Hakkı Tarık Beyin takriri aynen yazılı gönderilmiştir.

Nizamnamenin 56 ncı maddesi mucibince Meclisi Âliye takdim edilen arzuhaller hakkında her hafta Arzuhal Encümenince arzuhallerin numarasını sahip veya sahiplerinin isim ve şöhret ve oturdukları yeri ve arzuhallerinin hulâsasını ve bu bapta ittihaz olunan kararlar esbabı mucibesini mübeyyin bir cetvel tanzim olunur. Burada esbabı mucibe yoktur. Tabiiat noksandır. Müzakereye mevzu olabilmek için Niyazi Beyin imtihanına öbür zatın imtihanının daha ziyade faik olduğunu gösterir esbabın burada tavzihan zikri lâzım gelir. Binaenaleyh bunun iadesi icap eder.

ARZUHAL ENCÜMENİ MAZBATA MUHARRİRİ ZİYAETTİN BEY (İstanbul) — Beyefendinin vermiş olduğu izahattan anlıyorum ki, Arzuhal Encümeninin ittihaz ettiği karar kendilerini tatmin etmemiştir. Müsaade buyurursanız meseleyi Heyeti Celilenize izah etmek istiyorum.

Geçen Mayıs'ta Ünye Emlâki Millîye tahsildarı Niyazi imzasıyla Riyaseti Celîleye bir arzuhal takdim ediliyor ve bunda Niyazi Efendi diyor ki, «Ünye'de inhilâl eden rüsumat suvari muhafaza memurluğuna ben talip oldum. Ve müsabaka imtihanına girdim. Birincilliği ihraz ettiğim halde Rasim Efendi namında birisini tayin ettiler. Hakkımın muhafazasını isterim.»

Usulen bu arzuhal Riyaseti Celîleden o vakitki Arzuhal Encümenine havale ediliyor. Encümen, Maliye Vekâletinden meseleyi soruyor. Encümenimiz vazifeye iptidar ettiği zaman kendisine devredilen evrak meyanında Niyazi Efendiye ait olan evrakı da gö-

rüyor ve tetkik ediyor. Bu evrak meyanında Maliye Vekâletinden alınan cevapta Maliye Vekâleti diyor ki; «icra edilen müsabaka imtihanında Rasim Efendi Niyazi Efendiye şayanı tercih görülmüştür. Binaenaleyh bu memuriyete Rasim Efendi tayin edilmiştir.» Encümenimiz Maliye Vekâletinin bu tezkeresini kanaat bahş görüyor. Çünkü ortada iki ifade vardır; Birisi Niyazi Efendinin kavli mücerretinden ibaret bir ifade, diğeri Maliye Vekâletinin lisanı resmisinden sadır olan bir işar....

Beyefendiler; acaba imtihanı yapılan bir zat kendisinin imtihanında birinci olduğunu takdir etmek kudret ve salâhiyetini haiz midir? Bendenize kalırsa kudret ve salâhiyet imtihan olana değil, imtihan edenlere racidir.

İSMAIL KEMAL BEY (Çorum) — Evrakı imtihanıyeyi görmek lâzımdır.

ZİYAETTİN BEY (Devamlı) — Müsaade buyurunuz ikmal edeyim. Encümenimiz Niyazi Efendinin kavli mücerretinden ziyade Vekâletin noktai nazarını medarı istinat addediyor. Ve kararını veriyor. Bundan başka mahalli Rüsumat Başmüdiriyyetinin Rüsumat Müdiriyyeti Umumiyesine yazdığı tahriratı resmiyenin ihtiva ettiği izahata nazaran Rasim Efendinin Niyazi Efendiye esbabı tercihi esbabı maneviyeyi tazammum ediyor ve Encümenimizin bu husustaki kararında isabet olduğunu bir kat daha teyit ediyor. Müsaade buyurursanız bu tahriratı aynen okuyacağım :

Rüsumat Müdiriyyeti Umumiyyeyi Aliyesine Memurin Müdiriyyeti ifadesiyle şeref varit olan 73373/401 numara ve 27 Mayıs 1927 tarihli tahriratı âliyyeleri cevabıdır :

Ünye'de Emlâki Millîye Tahsildarı Hacı Çakır oğlu Niyazi Efendi tarafından Büyük Millet Meclisi Riyaseti Celîlesine takdim kılınmış olan istida mütaala olundu. Ünye'nin 47 numaralı suvari muhafaza memurluğuna tayin kılınan Ahmet Rasim Efendinin Başmüdiriyyette imtihanı bilicra Niyazi Efendinin Ünye'de verip gönderilmiş olan varakeyi imtihanıyesinin tetkikinde mumâileyh Rasim Efendinin ehliyeti Niyazi Efendiye şayanı tercih görüldüğü gibi mumâileyh Niyazi Efendi halen memur bulunmasından ve Rasim Efendinin senni ve iktidarı cihetiyle her veçhile Niyazi Efendiye faik görülmüş olup mumâileyh Rasim Efendinin intihap ve bilistizam emirleri üzerine tayini icra kılınmış ve Niyazi Efendinin Rasim Efendi hakkında ehliyetsiz ve liyakatsiz iddiası gayri varit ve hilâfi hakikat olduğu gibi mebhüs istida mündere-

catında halihazır memuriyetinde aldığı maaşla kesirülyal olduğundan bahsetmekte olduğu halde İdaremizce muhafaza memurluğuna tayin edilmesi hakkında vermiş olduğu sicil varakasında nefakası üzerine vacip olan bir validesinden bahseden Niyazi Efendi kadar ve daha fazla Mücadelei Milliye'nin sonuna kadar muharebeye iştirak etmek suretiyle Rasim Efendinin de hizmeti askeriyesi mesbuk olmasına ve yukarıda arz ettiğim veçhile mumaileyh Rasim Efendinin ehliyet ve liyakatı burada imtihanının icrasıyla aynelyakin tahakkuk ve tezahur etmiş olmasına binaen Niyazi Efendinin tercihen inha ve tayin edilmiş olduğu arz olunur efendim.

30 Mayıs 1927

Başmüdür

Mehmet Ali

ZİYAETTİN BEY (Devamla) — Şimdi Beyefendiler, bendeniz noktai nazarımızı arz ettim, eğer Heyeti Celileniz arzu ederse, daha fazla izahat veririz. Şimdilik bu kadarla iktifa ederek ve meseleyi Heyeti Celilenin takdirine havale ederek sözüme nihayet veriyorum.

MAZHAR MÜFİT BEY (Denizli) — Efendim, Niyazi Efendi imtihanda birinci çıktığından ve hukukunun ketmedildiğinden bunun muhafazasını talep ediyor. Encümenin verdiği izahata nazaran Niyazi Efendi doğrudan doğruya Maliye Vekâletinden müştekidir. Benim hakkımı ketmettiler, ben birinciyim diyor. Halbuki bu izahattan anlıyoruz ki, Maliye Vekâleti alelusul Rüşumat Müdüriyetinden soruyor, Rüşumat Müdüriyeti de diğerinden soruyor, en nihayet bu cevap geliyor. Zaten Niyazi Efendinin davası budur. Şu halde Niyazi Efendinin davası ne oluyor? Niyazi Efendi -her kim ise- diyor ki ben birinciyim, burada imtihanı yapanlar benim hakkımı ketmediyorlar. Biz yine meseleyi onlardan soruyoruz, alacağımız cevap tabii böyle olur. Buna nazaran hükmediyoruz

ki bu doğru değildir. İmtihan eden heyete sormakla o heyetin verdiği cevabı görmekle mesele halledilmiş değildir. Yapılacak şey şudur : Encümen o evrakı getirmeli, tetkik etmelidir. O evrak üzerinde bakmalıdır ki, hakikaten Niyazi Efendi mi yalan söylüyor, yoksa bu imtihanı icra eden heyet mi böyle işi karıştırıyor? Bakınız, gelen evrak yalnız imtihandan bahsetseydi, bendeniz kanaat getirecektim. Fakat davayı kazanmak için gelen evrakta yalnız imtihandan bahsedilmiyor. Yok askerliğini ifa etmiştir, mücadelei milliyeye iştirak etmiştir, şöyledir, böyledir diye fazla şeyler de vardır. Yani öteki zatın tayininden dolayı ona fazla bir teveccüh de gösteriliyor. Binaenaleyh Niyazi Efendinin davası halledilmiş değildir. Evrakı imtihanı celp ve tetkik olunmalıdır. Niyazi Efendi mi doğru söylüyor, yoksa Rasim Efendinin tercih edilmesi mi doğrudur? O heyet diğerini tercih etmek suretiyle Niyazi Efendinin hakkı ketmediliyor mu? Binaenaleyh müştekinin hakkının zahire ihracı -ki bizce matlup ve mültezemdır- için evrak Encümence celp edilmeli ve tetkik olunmalı, ondan sonra Heyeti Celilenize arz edilmelidir.

REİS — Efendim, Maliye Vekili namına cevap verecek var mıdır? (Hayır sesleri.) O halde Maliye Vekili Beyi dinlemeden zannederim, Heyeti Celile müzakereyi münasip görmez. Şu halde tehir ediyoruz.

YUSUF BEY (Denizli) — Reis Bey, bendenizin bir takririm vardı. Lütfen onu reye koyunuz.

REİS — Maliye Vekili Beyi dinlemeden reye koymak doğru değil efendim.

Efendim, diğer bir lâyiha vardır, Hariciye Vekili Bey burada mıdır? (Hayır sesleri.) Namlarına da kimse yoktur. O halde onu da müzakere edemeyeceğiz.

Cumartesi günü saat 14'te içtima etmek üzere celseyi tatil ediyorum efendim.

Hitama İnikat; Saat : 14,25

Sıra Numarası : 28

GİRESUN MEBUSU HAKKI TARIK BEYİN, NİYAZI EFENDİ HAKKINDA ARZUHAL ENCÜMENİNCE MÜTTEHAZ KARARIN HEYETİ UMUMİYEDE MÜZAKERESİNE DAİR (4/7) NUMARALI TAKRİRİ VE ARZUHAL ENCÜMENİ MAZBATASI

Riyaseti Celileye

İcra edilen imtihanında birinciliği ihraz ettiği halde hakkı gaspedildiğinden bahsiyle şikâyeti mutazammın olarak Niyazi imzasıyla verilen bir arzuhal üzerine Encümenince ittihaz ve 26 Teşrinisani 1927 tarihli hafızlık mukarrerat cetveline dercedilen kararın Heyeti Umumiyede tetkikini teklif ve rica ediyorum.

14 Kânunuevvel 1927
Giresun
Hakkı Tarık

TBMM

Arzuhal Encümeni 18 Kânunuevvel 1927
95 Karar Numarası

Arzuhal Encümeni Mazbatası
Riyaseti Celileye

İcra kılınan imtihanında birinciliği ihraz eylediği halde hakkı gaspedildiğinden bahsiyle şikâyeti mutazammın Niyazi imzasıyla Büyük Millet Meclisi Riyaseti Celilesine takdim olunup Encümenimize havale buyurulan arzuhal ile Maliye Vekâletinin bu bapta-ki cevabî tezkeresi mütalaa olunarak mumaileyh Niyazi efendinin talip olduğu Ünye kazası suvari muhafaza memurluğuna Rasim efendi namında birinin Başmüdüriyette imtihanı bilicra Niyazi efendiye tercihe şayan olduğu görülmesi üzerine tayin kılında mezkûr tezkerede beyan kılınmasına mebni keyfiyetin sahibi arzuhale tefhimine 13 Teşrinisani 1927 tarihinde Encümenimizce karar verilmişti.

Bu kere işbu karar alâyhine Giresun Mebusu Hakkı Tarık Beyefendi tarafından bilittiraz keyfiyetin Heyeti Umumiyede tetkik ve müzakere olunması teklif edilmesi üzerine dahilî nizamnamemizin maddei

mahsusasına tevfikan Encümenimizce bir kıta mazbatanın tanzim ve irsali Riyaseti Celilede 15 Kânunuevvel 1927 tarihli ve 33/231 numaralı tezkere ile tebliğ buyurulmuş olmakla mirimumaileyh tarafından vaki olacak tarzı itiraza Encümenimizce ona göre Heyeti Umumiyede iktiza eden cevap arz edilmek üzere işbu mazbatamız bittanzim takdim kılındı.

Arzuhal Encümeni Reisi	Mazbata Muharriri
hastadır	İstanbul Ziyaettin
Kâtip	Aza
Balıkesir	Isparta
Emin	Hüseyin Hüsnü
Aza	Aza
Elaziz	Afyon
Mustafa	Musa Kâzım
Aza	Aza
Erzurum	Rize
Nafiz	Akif
Aza	Aza
Sivas	Isparta
Ziyaettin	İbrahim
Aza	Aza
Ordu	Çankırı
Ahmet Şevket	Rifat
Aza	Aza
Amasya	Giresun
Nafiz	Ali Şevket
Aza	Aza
Kocaeli	Kocaeli
İbrahim	Kemalettin

